

gained that status automatically. There are examples of states granting amnesty, or asylum, to individuals who have committed *jus cogens* crimes.

References:

1. Дрьоміна-Волок Н. В. Імперативізація міжнародного права і становлення концепції расової дискримінації як *jus cogens delict* : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2014. 392 с.
2. Michael P. Scharf. *Aut dedere aut judicare*. *Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Rudiger Wolfrum (ed), 2012. P. 749–754.
3. Report of the International Law Commission. Sixty-sixth session (5 May–6 June and 7 July–8 August 2014). General Assembly. Official Records. Sixty-sixth session. Supplement No. 10 (A/69/10). Annex. *Jus Cogens* (Mr. Dire D. Tladi). URL: <https://www.legal-tools.org/doc/f9e7cd/pdf/>
4. ICTY. Trial Chamber, Prosecutor v. Anto Furundzija. Judgment of 10 December 1998. URL: <http://www.un.org/icty/furundzija/trialc2/judgement/index.htm>
5. Mettraux G. *International Crimes: Law and Practice: Volume II: Crimes Against Humanity*. Oxford University Press, 2020. 960 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-46>

THE IMPACT OF CYBER ATTACKS ON HUMAN RIGHTS

ВПЛИВ КІБЕРАТАК НА ПРАВА ЛЮДИНИ

Paseshnyk O. R.

*Postgraduate Student at the Department
of International, Civil
and Commercial Law
State University of Trade and
Economics
Kyiv, Ukraine*

Пасешник О. Р.

*аспірант кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права
Державний торговельно-
економічний університет
м. Київ, Україна*

У сучасному світі розвиток технологій призвів до досить серйозних загроз для безпеки та приватного життя громадян. Ці загрози охоплюють різні сфери нашого повсякденного життя. Від кібератак на критичну інфраструктуру і корпоративні об'єкти до втручання

у приватні данні громадян. Такі атаки стали, на жаль, невід’ємної частиною нашого життя.

На сьогоднішній день слід вважати, що з’явився новий вид ведення війн – кібервійна. Кібервійна представляє собою нову форму конфлікту, основним методом якої є кібератаки. Вони являють собою спроби конкретних осіб проникнути у інформаційний простір держави з метою його дестабілізації, а саме: завдати шкоди комп’ютерним системам, мережам та електронним пристроям. Такі атаки проводяться за допомогою шкідливого програмного забезпечення, бот-мереж, фішингу та інших методів.

Кібератаки представляють серйозну загрозу, оскільки досить легко можуть маніпулювати інформацією, яка буде надаватись громадянам, і надавати доступ лише до тієї, яку будуть вважати потрібною, блокуючи будь-яку іншу. Крім того, такі атаки можуть завдати значного збитку критичній інфраструктурі, вивівши з ладу системи електропостачання, теплопостачання, транспортні та інші об’єкти, що становить загрозу для життя і здоров’я людини.

Важливим аспектом захисту прав людини під час збройних конфліктів є міжнародне гуманітарне право, яке спрямоване на забезпечення гідного ставлення до осіб, які не беруть безпосередньої участі у конфлікті, а також на обмеження використання зброї та мінімізацію збитків, в тому числі, забороняючи атаки на об’єкти, які не є військовими. Міжнародне гуманітарне право визначає, що цивільні об’єкти, такі як: медичні установи, транспортні засоби, житлові будівлі, освітні установи та інші, не повинні бути атаковані за жодних умов, крім визнання необхідності захисту прав людини в умовах кібервійни. Воно встановлює норми і принципи, які захищають права людини від впливу збройного конфлікту.

Загальна декларація прав людини 1948 року є важливим документом, який визначає основні права та свободи і створює універсальні стандарти для захисту прав людини у всьому світі. А також зазначає фундаментальні принципи захисту прав людини, які можуть бути застосовані в контексті кібератак. Відповідно до статті 12 цієї декларації «Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, таємницю його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань» [1]. Також такі дії можуть порушувати статтю 19, а саме перешкоджати вільному доступу і поширенню інформації.

Ще одним вагомим документом є Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року. Конвенція визначає широкий спектр прав, таких як право на життя, заборону катування, рабства, визначає право на свободу та особисту недоторканність, право на справедливий суд та інші [2].

В міжнародному просторі питання відповідальності за кібератаки стоїть досить гостро, оскільки не існує міжнародно прийнятого розуміння кваліфікації такого злочину. Слід зазначити, що останнім часом відзначається позитивний розвиток в бік визнання таких злочинів Міжнародним кримінальним судом. Відповідно, на фахівців покладено завдання щодо їх кваліфікації з метою притягнення до міжнародної кримінальної відповідальності.

Сьогодні Україна активно бореться з кібератаками. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» визначає «правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі...» [3].

Переважає більшість кібератак надходить з Російської Федерації. Починаючи з лютого 2022 року держава-агресор почала проводити активні хакерські дії з метою нанесення максимальної шкоди населенню України. Одна з недавніх та найбільших кібератак, яка завдала значної шкоди, була атака на інформаційні системи ПрАТ «Київстар». Результатом такої атаки стало блокування роботи сервісів компанії, що, в свою чергу, позбавило мільйони користувачів доступу до обміну та отримання інформації.

Враховуючи швидкий темп розвитку технологій та їх різноманітність, можна зробити припущення, що кількість кібератак буде лише збільшуватись. Такий метод ведення війни суттєво впливає на всі сфери життя, тому проблему збільшення кібератак не припустимо ігнорувати і доцільно вважати такою, що повинна підпадати під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду. За допомогою шкідливого програмного забезпечення зловмисники можуть викрадати особисту інформацію громадян, тим самим порушуючи право на приватне життя, публікувати інформацію що може шкодити здоров'ю людини, вводити людей в оману, порушуючи свободу вираження поглядів, поміж іншого, такі атаки можуть позбавити людину права брати участь в управлінні своєю країною шляхом фальсифікації виборів. Також, такі дії становлять велику загрозу життю людини, оскільки вони можуть бути спрямовані на критичну інфраструктуру, яка забезпечує людей базовими потребами, такими як отримання чистої

води і тепла, крім того, вони можуть вивести з ладу системи медичного обслуговування, що може призвести до неналежної допомоги людям які цього потребують. Такі наслідки вимагають серйозної уваги до цієї проблеми. Потрібно розвивати та узгоджувати міжнародні стандарти кібербезпеки, встановити чітку відповідальність за такі злочини, покращити механізми співпраці між країнами, приділити особливу увагу питанням захисту населення, підвищувати рівень освіти та інформатизації з питань кіберзагроз.

Література:

1. Загальна декларація прав людини: міжнародний документ від 10.12.1948. Ідентифікатор 995_015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 15.01.2024).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ від 04.11.1950. Ідентифікатор 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 15.01.2024).

3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 5 жов. 2017 р. № 2163. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text (дата звернення: 16.01.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-47>

FINAL COURT HEARING IN INSOLVENCY PROCEEDINGS IN ENGLAND, FRANCE, GERMANY

ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ СУДУ В ПРОЦЕДУРІ НЕСПРОМОЖНОСТІ В АНГЛІЇ, ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНІ

Poliaikov R. B.

*PhD in law, doctoral student of
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Поляков Р. Б.

*PhD in law, докторант
Запорізький національний
університет
м. Запоріжжя, Україна*

Говорячи про підсумкове засідання у процедурі неспроможності за правом Англії, Франції та Німеччини, слід звернути увагу на особливість цієї процедури в зазначених державах.